

Read the full book on: 10.1787/9789264215009-en

Darba vietu izveide un vietējā ekonomiskā attīstība

Lai veicinātu izaugsmi, mazinātu nabadzības līmeni un uzlabotu sociālo kohēziju, pats svarīgākais ir radīt vairāk un labākas kvalitātes darba vietas. Valsts līmenī darba vietu izveidei nepieciešamas stabilas makroekonomikas pamatnostādnes līdz ar strukturālo politiku, kas sekmē jaunievedumu, iemaņu un saimnieciskās darbības attīstību. Taču kā valsts un vietējā līmeņa politiku varētu labāk orientēt un pielāgot konkrētām vietējām iespējām un problēmām?

Pastāv vairāki šķēršļi, kas liedz nodrošināt darba vietu izveidei nepieciešamos vietējos apstākļus. Pateicoties institucionālajiem šķēršļiem un nelokāmībai veiktspējas pārvaldības struktūrās, politikas veidotāji bieži vien strādā savrupi, un daudzos gadījumos politika nav pietiekami piekāpīga, lai piemērotos vietējiem apstākļiem. Turklāt, tiecoties pēc efektīvas valsts politikas un programmu izstrādes, dažkārt uzmanība netiek pievērsta „universālās” pieejas radītajai negatīvajai ietekmei atsevišķos rajonos.

Šis ziņojums sniedz ieteikumus par to, kā politikas veidotāji var veicināt vietējo darba vietu izveidi un panākt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, vienlaikus risinot problēmas, tādas kā bezdarbs jauniešu vidū, iedzīvotāju novecošana un klimata pārmaiņas.

Svarīgākās idejas

Nepieciešams palielināt darba iemaņu piedāvājumu un pieprasījumu, lai radītu augstas kvalitātes vietējās darba vietas.

- **Jākoordinē nodarbinātības, darba iemaņu un ekonomiskās attīstības politika.** Jo vairāk mēs virzāmies uz ekonomiku, kuras pamatā ir zināšanas, jo svarīgāks kļūst kvalificēts darbaspēks, uzņēmumiem pieņemot lēmumus par to, vai izvietot uzņēmumu un/vai paplašināt to tuvākajā apkaimē. Tādēļ ir būtiski virzīt darba tirgus, apmācību un ekonomiskās attīstības politiku vienā līmenī. Lai šāda veida koordinēšana gūtu panākumus, ir svarīgi piedot pietiekamu pielāgojamību vietējā līmenī nodarbinātības un apmācību sistēmām.
- **Atbalsts būtisko iemaņu attīstībai mūža garumā** Vietējiem rajoniem nepieciešams kvalificēts darbaspēks, kas nav viegli aizstājams, spēj pielāgoties izmaiņām un var labāk pārvietoties no vienas ekonomiskās nozares uz otru. Tam nepieciešams nodrošināt atbilstošas iemaņu attīstības iespējas indivīdiem, kā arī informāciju par to, kur nākotnē būs sastopamas jaunas darba iespējas. Mūža mācību sistēmas un darbinieku iesaistīšana apmācību izveidē un īstenošanā var veicināt iemaņu attīstību.
- **Palīdzības sniegšana rajoniem, lai tie varētu izbēgt no zemo iemaņu līmeņa radītajām lamatām.** ESAO pētījumi norāda, ka darba devējiem nepieciešamās iemaņas rajonos ievērojami atšķiras. Daži rajoni ir ieslīguši zemo iemaņu līmeņa radītajā līdzsvarā, kad vietējie darba devēji piedāvā zemas kvalifikācijas darba vietas un darbojas zemo izmaksu tirgū, tādēļ tur pieejams tikai neliels augstas kvalifikācijas darba vietu skaits. Šādos rajonos sniegtā tehniskā palīdzība, vadības apmācība un iemaņu politikas ieviešana plašākos uzņēmējdarbības atbalsta mehānismos var veicināt augstāka līmeņa kvalifikācijas pieprasījumu.

- **Darba tirgus izslēgšanas problēmas risināšana.** Dažas nelabvēlīgas grupas, tādas kā jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (NEET grupa), var saskarties ar daudzpusīgiem šķēršļiem, kas neļauj viņiem atrast darbu, tādēļ nepieciešams sniegt mērķtiecīgu atbalstu, lai neviens indivīds vai sabiedrības daļa nebūtu ignorēti. Uz pierādījumiem balstītas pieejas izmantošana ir būtiski svarīga vēršoties gan pret tūlītējiem šķēršļiem, kas liedz piekļuvi darbam, gan arī pret ilgtermiņa darba tirgus izslēgšanas pamatiemesliem.

Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai un izaugsmei, lai radītu darba vietas

- **Apstākļu, kas sekmē strauji augošus uzņēmumus, radīšana.** Tīro darba vietu izveidi parasti vada neliels strauji augošu uzņēmumu skaits, kas ir stipri atkarīgi no sava vietējā ekonomiskā konteksta. Šie uzņēmumi mēdz attīstīties rajonos ar augstu apdzīvotību un terciārās izglītības līmeni. Politikas veidotāji var atbalstīt šādu strauju izaugsmi, veidojot vietējās uzņēmējdarbības ekosistēmas un mērķtiecīgus atbalsta pasākumus, tādus kā uzņēmējdarbības katalizatori.
- **Uzņēmējdarbības iemaņu veicināšana.** Lai gan strauji augoši uzņēmumi pārstāv tikai nelielu visu uzņēmumu procentu skaitu, plašākam uzņēmējdarbības atbalstam var būt svarīga loma ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes sasniegšanā. Taču apmācību, iemaņu un tīklu trūkums var kļūt par šķērslī jaunās uzņēmējdarbības radīšanā. Uzņēmējdarbības izglītības paplašināšana un uzlabošana un pieredzējušu uzņēmēju darbaudzināšanas veicināšana var palīdzēt neitralizēt šos faktorus.
- **Atbalsts sociālai uzņēmējdarbībai kā darba vietu izveides avots.** Sociālā uzņēmējdarbība sniedz būtisku ieguldījumu darba vietu izveidē, bieži vien integrējot cilvēkus no nelabvēlīgām grupām darba tirgū. Pēdējo gadu laikā dažos rajonos sociālās ekonomikas nodarbinātības izaugsme procentuāli ir apsteigusi privāto sektoru. Politikas veidotāji vietējā līmenī var papildināt sociālās ekonomikas valsts struktūras noteikumus, sniedzot dažāda veida atbalstu, tādu kā sociālās uzņēmējdarbības centrmezgli un sociālie noteikumi vietējos valsts pasūtījuma procesos.

Viegli adaptējamu vietējās ekonomikas stratēģiju un sistēmu izveide

- **Jaunu pieeju izveide ekonomiskai attīstībai.** Vietējie rajoni maina savas izaugsmes un investīciju stratēģijas, izmantojot jaunus tirgus un alternatīvus finansējuma avotus. Ņemot vērā, ka izaugsmi aizvien vairāk nosaka uz zināšanām balstīts kapitāls, nepieciešams kopēji pievērsties partnerattiecību izveidei universitāšu, vietējo ekonomisko aģentūru un uzņēmumu starpā, lai sekmētu zināšanu apmaiņu. Vietējām attīstības sistēmām vajadzētu izmantot visus pieejamos resursus, ekspertīzi un pieredzi, iekļaujot dažādas ieinteresētās puses (sabiedriskā un privātā sektora organizācijas; pilsoņus un uzņēmumus; uz zināšanām balstītas iestādes un attīstības aģentūras un uzņēmumus).
- **Reakcija uz demogrāfiskām izmaiņām.** Demogrāfiskām izmaiņām, tostarp iedzīvotāju novecošanai un iedzīvotāju skaita pieauguma kritumam būs tālejošas sekas, un daži vietējie rajoni izjutīs to ietekmi īpaši smagi. Tādas izmaiņas var pārvaldīt, izmantojot iespējas augošajā „sudraba“ un „baltajā“ ekonomikā, vienlaikus arī veicinot dažādiem vecumiem draudzīgas darba vietas, piemēram, piedāvājot fleksiblu darba kārtību.
- **Pārejas uz zaļo ekonomiku izlīdzināšana.** Virzība uz zaļāku ekonomiku radīs gan grūtības, gan arī iespējas, tostarp darbinieku pāreju no vienas nozares uz otru, kā arī ekonomisko diversifikāciju jaunās ekoloģisko jauninājumu formās. Izglītības un apmācību sistēmām jābūt pietiekami elastīgām, lai tās varētu pielāgoties vietējo vajadzību izmaiņām un palīdzēt darbiniekiem, kas strādā vājās nozarēs, pāriet uz jaunizveidotajām zaļās ekonomikas nišām.

Vietējo datu izmantošana vietējās politikas vajadzībām

- **Uz vietas dezagregētu datu izmantošana.** Izstrādājot politiku darba vietu izveidei, politikas veidotājiem nepieciešams vairāk vietējo datu. Informācija par iemaņu piedāvājumu un pieprasījumu var sniegt būtisku ieskatu augstas kvalitātes darba vietu izveidē. Šādu datu plānošana vietējā līmenī ESAO ietvaros norāda, ka, lai gan dažviet ir novērojams augsta iemaņu līmeņa līdzsvars (kur augsti kvalificēti iedzīvotāji spēj atrast augsti kvalificētu darbu), daudzviet novērojams arī kvalifikāciju deficīts, pārpalikums vai zemo iemaņu līmeņa līdzsvara situācija. Šī informācija kopā ar plašāku vietējo parametru klāstu var sniegt daļrunīgu priekšstatu par vietējā darba tirgus ilgtspējību. Nākotnē būs svarīgi attīstīt jaunus starptautiski salīdzināmus vietējo datu avotus, lai vairāk atbalstītu pieeju vietējo darba vietu izveidei un izaugsmei, kuras pamatā ir pierādījumi.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

They are available free of charge on the OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For more information, contact the OECD Rights and Translation unit,

Public Affairs and Communications Directorate at: rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Visit our website www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2014), *Job Creation and Local Economic Development*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264215009-en